

løser denne Opgave, og jeg tror, som ogsaa tidligere fremhævet, at Indførelsen af hemmelig Afstemning paa ingen Maade vil løse Vanskelighederne. Det vil blot medføre, at Valgtrykket antager andre Former, og Former, som det da muligt vil være vanskeligt at ramme. Det er endvidere min Opfattelse, at en Konsekvens af den hemmelige Afstemnings Indførelse vil være tilige at ophæve Kaaringen ved Valghandlingen. Dette er for saa vidt det samme Standpunkt, som min Forgænger har indtaget. Jeg anser Ophævelsen af Kaaringen for en naturlig, ja vel egentlig en nødvendig Konsekvens af hemmelig Afstemning. Jeg tilstaar ogsaa, at jeg for mit Vedkommende vilde anse det for at være et særdeles betydeligt Fremskridt at henlægge Afstemningen til Kommunerne og ganske at afskaffe selve Valghandlingen. Jeg tror ikke, at man kan være blind for, at man, da man i sin Tid indførte den offentlige Valghandling, havde et ganske anderledes ideelt Syn paa, hvorledes denne Valgmaade vilde virke opdragende og oplysende paa Vælgerbefolkningen, end de Erfaringer, som vi have haft Lejlighed til at indhøste i snart 50 Aar, have kunnet give. Jeg tror, at man vil komme ud over mange Vanskeligheder ved at ophæve den offentlige Valghandling. Under denne Form mener jeg, at man i Øjeblikket bedst vil kunne løse Opgaven, og til at arbejde videre paa dette Grundlag er jeg fuldt villig. Naar denne Sag er fremkommen i Aar, er det ogsaa sket for at høre det andet Tings Mening, hvilket det ikke i Fjor lykkedes at faa konstateret ud over 1ste Behandling. I øvrigt er jeg enig med den ærede Ordfører i hans Udtalelser ved Lovforslagets Forelæggelse, at det vilde være ønskeligt saa snart som muligt at faa Forslaget op til det andet Ting. Naar det saa viser sig, at der ogsaa i det andet Ting er Stemning for at fremme denne Sag — og jeg vil tilføje for at fremme den med den Udvidelse, jeg her for mit Vedkommende har anbefalet — vil jeg være fuldt villig til at søge at faa Sagen gennemført, eventuelt ved at Regeringen tog Sagen i sin Haand; det er jo ogsaa blevet udtalt, at denne Sag bedst fremmedes ved Regeringens Initiativ. Men som Betingelse herfor maa jeg ganske sikkert ønske og forlange, at der foreligger en gennem Afstemning udtalt Stemning for denne Sag i begge Rigsdagens Ting. Hertil mener jeg, at kunne indskrænke mine Bemærkninger om dette Forslag.

Leth-Espensen: Det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Svend Høgsbro) begyndte med at sige, at han kendte Stemningen her i Tinget angaaende denne Sag, og at han kendte baade den hele og den halve, den aabenbare og den skjulte Modstand, som Sagen vilde faa, — tror jeg nok, han sagde. Han henviste saa til nogle Afstemninger, der skulde vise, at den Side, han stod paa i denne Sag, omtrent havde enstemmig Tilslutning her i Tinget. Jeg tror nu, at det kunde træffe sig, at det ærede Medlem forregnede sig med Hensyn til sit Kendskab til Stemningen her. Det er nemlig saaledes ved denne Slags Afstemninger, at det ofte er taktiske Grunde, der gøre, at man stemmer til den Side, man gør. Der kan maaske være dem, der raaisonnere som saa: det gør ikke noget, hvordan vi stemme i denne Sag, det kommer dog ikke videre end til Afstemningen. Andre kunne sige som saa: lad os stemme for Forslaget for at faa det op i Landstinget og faa dets Mening at vide. Det er ikke noget ukendt, at man ofte ved saadanne Lejligheder alene af taktiske Hensyn stemmer paa en Maade, man ikke vilde stemme paa, hvis man vidste, at Afstemningen i det givne Tilfælde vilde blive tagen til Følge. Hvis man kunde forudsætte, at dette Forslag blev til Lov, vilde der maaske vise sig en ikke saa lidt større Modstand, end den ærede Ordfører forudsatte. Jeg er ganske vis paa, at der i hvert Fald ude i Befolkningen er en meget betydelig Modstand netop mod dette Forslag. Det er jo ganske rimeligt, at man ude i Befolkningen er imod Valgtryk. Jeg er ganske sikker paa, at man vil være med til Bestemmelser herimod i alle politiske Partier, skønt det jo har vist sig, at Højre ikke hidtil har villet være med til at give stærke Bestemmelser mod Valgtryk; men fra Venstres Side er jeg vis paa, man vil gøre det. Noget andet vil det dog være, naar man kommer og forlanger hemmelig Afstemning. Jeg kan for øvrigt ganske slutte mig til den højtærede Ministers Udtalelse med Hensyn til den Udvidelse; denne Bestemmelse maatte have; den synes ogsaa mig at maatte blive en ligefrem Følge deraf. Kommer man til at staa alene over for Princippet hemmelig Afstemning, vil man vistnok, naar Afgørelsen skal træffes, rundtom i Befolkningen føle, at man ved dette Princip Gennemførelse tager en Del af den Ansvarsfølelse bort, uden hvilken den almindelige Valgret ikke faar den